

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 6/2014-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti M. L., zastúpenej advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, Advokátska kancelária, Škultétyho 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 215/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 215/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 215/2009 konal bez zbytočných prietahov.

3. M. L. priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť M. L. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Dariny Solárovej, Advokátska kancelária, Škultétyho 3, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 6/2014 z 15. januára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. L. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 215/2009 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že „... návrhom na začatie konania o určenie otcovstva doručeným súdu dňa 25. 9. 2009 podľa pripojeného potvrdenia súdu sa domáhala proti odporcovi J. V., aby ho súd určil za otca maloletého P. L. Konanie sa vedie pod sp. zn. súdu 23C/215/2009.

Uznesením súdu zo dňa 24. 2. 2010, č. k. 23C215/2009-13 súd konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil.

Navrhovateľka si požičala na súdny poplatok a súdny poplatok zaplatila.

Uznesením súdu zo dňa 8. 7. 2010, č. k. 23C215/2009 súd priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Návrhom navrhovateľky na ustanovenie opatrovníka odporcovi z 3. 9. 2010 sťažovateľka navrhla, aby súd odporcovi ustanovil opatrovníka v osobe jeho matky a uviedla adresu matky odporcu.

Rozšírením návrhu z 19. 11. 2010 sa sťažovateľka domáhala od odporcu príspevku na výživu v sume 386 Eur za čas od 10. 8. 2009 do 10. 8. 2010 a príspevku na úhradu niektorých nákladov nevydatej matky v sume 200 Eur.

Pretože súd v konaní o určenie otcovstva s prísl. nepokračoval dostatočne rýchlo vzhľadom na to, že predmetom konania bolo určenie otcovstva mal. dieťaťa a zabezpečenie jeho výživy, sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy v konaní zo dňa 18. 2. 2011.

Odpoveď predsedu súdu z 22. 3. 2011 značky Spr 30/11 bola vyhodnotená ako nedôvodná, keďže súd zrejme ako reakciu na sťažnosť sťažovateľky z 18. 2. 2011 už dňa 24. 2. 2011 vydal uznesenie, ktorým reagoval na návrh sťažovateľky zo dňa 19. 11. 2010, ktorým rozšírila svoj návrh, a predseda súdu súčasne oznámil sťažovateľke, že súd vytýči vo veci termín ďalšieho pojednávania, čo súd síce urobil, ale pojednávania nariadené na ďalšie dni okrem iného na 7. 6. 2011, 3. 2. 2012, 6. 3. 2012, 7. 9. 2012, /ktoré predvolania sťažovateľka má a predložila ich pri spísaní sťažnosti/ nie všetky smerovali k rozhodnutiu veci a niektoré boli zbytočné, spôsobujúce ďalšie zbytočné prieťahy v konaní, ak súd až dňa 7. 10. 2013 vydal uznesenie č. k. 23C/215/2009-150, ktorým konečne po 4 rokoch a po ustanovení opatrovníka odporcovi nariadil znalecké dokazovanie analýzou DNA príbuzných a domnelých príbuzných mal. P. a preto je sťažovateľka nútená podať túto ústavnú sťažnosť.

Sťažovateľka preto, že súdne konanie nepokračovalo, po podaní jej návrhu z 3. 9. 2010, ktorým navrhla, aby súd odporcovi ustanovil opatrovníka v osobe jeho matky a uviedla adresu matky efektívne a v konaní sa nepostupovalo bez zbytočných prieťahov, sťažovateľka má za to, že pomalým a v rozpore s ust. § 6, § 100 prvá veta O. s. p. postupom súdu bolo a je naďalej porušované právo na prejednanie jej veci bez zbytočných prieťahov, zaručené jej čl. 48 ods. 1 Ústavy SR ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, domáha sa

sťažovateľka ochrany svojho práva na ústavnom súde, lebo ani sťažnosť sťažovateľky zo dňa 18. 2. 2011, na ktorú odpovedal predseda súdu listom zo dňa 22. 3. 2011 značky Spr 30/11, tak že ju neuznal za dôvodnú, nepomohla urýchliť konanie o určenie otcovstva s prísľ, podáva sťažovateľka túto sťažnosť...“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/215/2009 porušil základné právo M. L., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice I. prikazuje konať vo veci vedenom pod sp. zn. 23C/215/2009 bez zbytočných prieťahov.

M. L. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 Eur, ktoré je jej povinný Okresný súd Košice I vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť M. L. 275,94 Eur do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. Dariny Solárovej...“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa k prijatej sťažnosti v lehote 14 dní vyjadril a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 88/2014 z 26. februára 2014 oznámil, že v stanovenej lehote vyjadrenie nemôže predložiť, pretože spis sa od 19. decembra 2013 nachádza u znalca. Avizoval, že k predmetu sťažnosti sa vyjadří po vrátení spisu od znalca.

Dňa 26. septembra 2014 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie predsedu okresného súdu (1 SprV 88/2014 z 25. septembra 2014), v ktorom okresný súd podrobne popísal priebeh konania so záverom, že *„súd vo veci nekonal efektívne a sústredene, keďže od 25.9.2009 až doposiaľ vykonal len dve relevantné pojednávania. Vzhľadom na povahu veci a jej špecifickosť mal súd konaniu venovať väčšiu pozornosť.“*

Predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí, „*aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti*“.

Právna zástupkyňa sťažovateľky 20. augusta 2014 oznámila, že „*navrhovateľka nežiada, aby jej sťažnosti bola verejne prejednaná*“.

Vzhľadom na oznámenia predsedu okresného súdu i právnej zástupkyne sťažovateľky, že netrujú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 23 C 215/2009 ústavný súd zistil tento priebeh konania:

Dňa 25. septembra 2009 sťažovateľka doručila „*žiadosť o určenie otcovstva*“ proti J. V. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 23 C 215/2009.

Dňa 6. októbra 2009 okresný súd uznesením uložil sťažovateľke v lehote 10 dní spresniť petit žaloby a predložiť rodný list maloletého P. L..

Dňa 20. novembra 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku 66 €.

Dňa 4. decembra 2009 bola doručená žiadosť sťažovateľky o odklad so zaplatením súdneho poplatku do 21. decembra 2009, keď jej bude vyplatený materský príspevok.

Dňa 14. decembra 2009 okresný súd predĺžil sťažovateľke lehotu do 5. februára 2010.

Dňa 24. februára 2010 okresný súd uznesením č. k. 23 C 215/2009-13 konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 8. marca 2010 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok, súčasne požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov a doplnila podanie.

Dňa 8. júla 2010 okresný súd priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd požiadal register obyvateľov Banská Bystrica a mestskú evidenciu Košice o zistenie pobytu odporcu.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní oznámila, či udelí súhlas na rozhodnutie veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd uznesením vyzval odporcu, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k návrhu a oznámil, či súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd ustanovil Úrad práce a sociálnych vecí a rodiny Košice za opatrovníka pre mal. P. L.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd požiadal obvodné oddelenie Policajného zboru (ďalej len „OO PZ“) o doručenie zásielky pre odporcu.

Dňa 12. júla 2010 okresný súd vyzval opatrovníka na prešetrenie pomerov v rodine mal. dieťaťa.

Dňa 6. septembra 2010 opatrovník podal správu.

Dňa 7. septembra 2010 OO PZ oznámilo, že odporca na uvedenej adrese nebýva a vrátilo nedoručenú zásielku. Iný pobyt nebol zistený.

Dňa 6. augusta 2010 Generálne riaditeľstvo ZVJS SR Bratislava oznámilo, že odporca nie je vo väzbe.

Dňa 10. augusta 2010 Okresné riaditeľstvo PZ Košice oznámilo, že adresa trvalého pobytu odporcu je na sídlisku Dargovských hrdinov.

Dňa 16. septembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Pojednávanie bolo odročené na 4. november 2010 s tým, že *„súd zabezpečí prostredníctvom polície dotaz na matku odporcu, kde býva“*.

Dňa 21. októbra 2010 OO PZ oznámilo, že na... v... mal odporca prechodný pobyt u matky, ale už tam rok nebýva a jeho matka nevie, kde sa v súčasnosti nachádza.

Dňa 4. novembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka a kolízny opatrovník boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené na 9. december 2010 s tým, že okresný súd predvolá matku odporcu.

Dňa 18. novembra 2010 sa dostavila matka odporcu A. V., a oznámila, že nevie, kde syn býva, len predpokladá, že pracuje v M... Označila mená jeho kamarátov.

Dňa 24. novembra 2010 sťažovateľka rozšírila návrh.

Dňa 3. decembra 2010 OO PZ Košice vrátilo neprevzatú zásielku adresovanú A. V. (predvolanie na pojednávanie nariadené na 18. november 2010.)

Dňa 9. decembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka bola prítomná. Pojednávanie bolo odročené.

Dňa 24. februára 2011 okresný súd uznesením ustanovil odporcovi opatrovníčku, jeho matku, A. V. Uznesením pripustil zmenu petitu návrhu.

Dňa 7. júna 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka, opatrovníčka a kolízny opatrovník boli prítomní. Bolo odročené na neurčito.

Dňa 28. júna 2011 okresný súd požiadal Miestny úrad mestskej časti Dargovských hrdinov Košice o oznámenie dátumu narodenia svedka M. Ž.

Dňa 11. júla 2011 Miestny úrad mestskej časti Dargovských hrdinov Košice oznámil, že v ich evidencii obyvateľov sa nenachádza.

Dňa 9. septembra 2011 okresný súd požiadal mestskú evidenciu obyvateľstva Košice a register obyvateľov Slovenskej republiky o oznámenie bydliska M. Ž.

Dňa 8. septembra 2011 lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené, že odporca má bydlisko na..., jeho zamestnávateľom je F. U...

Dňa 25. októbra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, prítomná bola len sťažovateľka. Pojednávanie bolo odročené na 6. december 2011 s tým, že odporca bude predvolaný z adresy zamestnávateľa.

Dňa 6. decembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka a kolízny opatrovník boli prítomní. To bolo odročené na neurčito z dôvodu, že spis bude pridelený inému sudcovi.

Dňa 3. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka a kolízny opatrovník boli prítomní. To bolo odročené na 6. marec 2012.

Dňa 6. februára 2012 okresný súd vyzval zamestnávateľa odporcu na predloženie prehľadu o zárobku odporcu. Zároveň ho požiadal o doručenie predvolania na pojednávanie.

Súčasne požiadal mestskú políciu o doručenie zásielky odporcovi na pracovisku.

Dňa 22. februára 2012 mestská polícia oznámila, že zásielku nedoručila.

Dňa 6. marca 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Prítomná bola len sťažovateľka a kolízny opatrovník. Pojednávanie bolo odročené na 20. apríl 2012.

Dňa 9. marca 2012 okresný súd požiadal Obvodné oddelenie PZ Košice-západ aj Dargovských hrdinov o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 21. marca 2012 OO PZ Dargovských hrdinov vrátilo neprevzatú zásielku.

Dňa 13. apríla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Prítomná bola sťažovateľka, matka odporcu – opatrovníčka a kolízny opatrovník. Pojednávanie bolo odročené na 4. máj 2012.

Dňa 26. apríla 2012 OO Košice-západ oznámilo, že zásielku pre p. U. budú doručovať opätovne. Súčasne okresný súd požiadal OO Košice-západ o prešetrenie miesta pobytu odporcu.

Dňa 27. apríla 2012 okresný súd požiadal zdravotnú poisťovňu Dôvera, Union a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu o oznámenie, či odporca platí poistenie a ktorí zamestnávateľa posielali za neho odvody.

Dňa 27. apríla 2012 OO PZ Košice Dargovských hrdinov oznámilo, že zásielku sa nepodarilo doručiť.

Dňa 3. mája 2012 OO PZ Košice-západ oznámilo, že zásielku sa nepodarilo doručiť.

Dňa 4. mája 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka nebola prítomná. Bolo odročené na 7. september 2012.

Dňa 9. mája 2012 Zdravotná poisťovňa Dôvera oznámila, že odporca nie je ich poistencom.

Dňa 11. mája 2012 Všeobecná zdravotná poisťovňa oznámila, že odporca je od 1996 poistencom inej poisťovne.

Dňa 14. mája 2012 Zdravotná poisťovňa Union oznámila, že odporca je ich poistencom a platiteľom poistného je štát.

Dňa 16. mája 2012 okresný súd požiadal Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny o oznámenie pobytu odporcu.

Dňa 12. júna 2012 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny oznámilo, že odporca bol 1. júna 2012 vyradený z evidencie pre nespoluprácu.

Dňa 12. júla 2012 okresný súd požiadal Obvodný súd pre Prahu 7 o zistenie adresy odporcu.

Dňa 13. augusta 2012 Obvodný súd pre Prahu 7 oznámil, že v centrálnej evidencii záznamy o odporcovi nie sú.

Dňa 7. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka a kolízny opatrovník boli prítomní. Bolo odročené na 14. december 2012.

Dňa 27. septembra 2012 okresný súd požiadal Generálne riaditeľstvo ZVJS SR o oznámenie, či sa odporca nenachádza vo väzbe.

Dňa 11. októbra 2012 Generálne riaditeľstvo ZVJS SR o oznámilo, že odporca nie je vo výkone väzby ani trestu.

Dňa 23. októbra 2012 bol predvolaný J. Š. – otec odporcu na informatívny výsluch.

Dňa 6. decembra 2012 účastníkom bolo zaslané upovedomenie o odročení pojednávania, pojednávanie bolo odročené na 1. február 2013 z dôvodu práceneschopnosti konajúcej sudkyne.

Dňa 10. decembra 2012 bol predvolaný otec odporcu J. Š.

Dňa 22. januára 2013 účastníkom bolo zaslané upovedomenie o odročení pojednávania, pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne.

Dňa 31. januára 2013 okresný súd požiadal B., o oznámenie, či je možné určiť otcovstvo bez prítomnosti otca vykonaním analýzy DNA oboch rodičov.

Dňa 15. februára 2013 okresný súd uznesením č. k. 23 C 215/2009-133 uložil J. Š. zaplatiť 100 € poriadkovú pokutu z dôvodu, že sa nedostavil bez ospravedlnenia na informatívny výsluch 24. januára 2013.

Dňa 22. marca 2013 A. V. doručila ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní.

Dňa 30. apríla 2013 bol spísaný úradný záznam o analýze DNA.

Dňa 2. mája 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľka bola prítomná. Bol vypočutý J. Š., ktorý vyhlásil, že má pochybnosť o tom, že je biologickým otcom odporcu, a požiadal o odpustenie poriadkovej pokuty. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Bol stanovený termín informačného výsluchu A. V. na 5. jún 2013.

Dňa 20. mája 2013 okresný súd požiadal zamestnávateľa A. V. o potvrdenie, či bola menovaná práceneschopná.

Dňa 20. mája 2013 okresný súd požiadal mestskú políciu o doručenie zásielky odporcovi.

Dňa 29. mája 2013 zamestnávateľ A. V. oznámil, že je práceneschopná od 8. novembra 2012 a práceneschopnosť trvá.

Dňa 4. júna 2013 A. V. ospravedlnila neúčast' na pojednávaní 5. júna 2013 z dôvodu práceneschopnosti. Súčasne oznámila, že o synovi nemá žiadne informácie.

Dňa 18. septembra 2013 okresný súd vyzval matku odporcu, aby oznámila, či je J. Š. biologickým otcom odporcu.

Dňa 3. októbra 2013 A. V. oznámila, že J. Š. je biologickým otcom odporcu.

Dňa 7. októbra 2013 okresný súd uznesením č. k. 23 C 215/2009-150 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetiky.

Dňa 12. novembra 2013 spis bol zaslaný znalkyni.

Dňa 15. apríla 2014 okresný súd uložil znalkyni J. B., poriadkovú pokutu 100 € z dôvodu, že nepodala znalecký posudok v lehote určenej okresným súdom.

Dňa 23. septembra 2014 okresný súd uznesením sp. zn. 23 C 215/2009 ustanovil za znalkyňu A. V.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka sa v konaní pred ústavným súdom domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 215/2009.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamenaná v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ale aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup namietaného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu v namietanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23 C 215/2009 je rozhodovanie o určení otcovstva. Tento predmet konania sa nijakým spôsobom nevymyká z bežnej agendy rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Posudzovaná vec nie je právne zložitá, pretože používanie právnych noriem a ich výklad sú už obsiahnuté v početnej judikatúre všeobecných súdov. Z vecnej stránky možno vec považovať za zložitejšiu z dôvodu potreby vykonať znalecké dokazovanie.

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľky ako účastníčky tohto konania, ústavný súd zistil, že sťažovateľka súdny poplatok za návrh zaplatila až päť mesiacov po podaní žaloby, v tej istej lehote požiadala o oslobodenie od súdneho poplatku (medzitým okresný súd z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku konanie zastavil). Ďalšiu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 23 C 215/2009 k zbytočným priet'ahom, ústavný súd nezistil.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v namietanom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania (5 rokov), s prihliadnutím na predmet sporu v namietanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku a maloleté dieťa, záujmy ktorého zastupuje, je zjavne neprimerané.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že celé konanie je poznačené neefektívnym postupom konajúceho súdu, najmä jeho nedostatočnou aktivitou pri zaistovaní údajov o odporcovi, zabezpečovaní jeho účasti na pojednávaní. Opatrovníka maloletému ustanovil až po desiatich mesiacoch a opatrovníčku odporcovi až po roku a pol od podania žaloby. K dlhodobej nečinnosti dochádza v napadnutom konaní od novembra 2013, keď bol spis zaslaný znalkyni z odboru genetiky, u ktorej sa nachádzal spis 9 mesiacov.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca vrátane správneho, vecného a zrozumiteľného vymedzenia jeho úlohy (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 309/06).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že okresný súd, ktorý túto skutočnosť aj sám potvrdil, v namietanom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na tento výrok ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé

finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na celkovú dĺžku namietaného konania, ako aj podiel sťažovateľky na vzniknutých prietáchoch, považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Darinou Solárovou. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, pretože išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti, písomné podanie na súd), podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 €, čo spolu predstavuje sumu 275,94 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014